

Паспортна інформація

Фортеця Тягин

Пам'ятка археології

XV – XVIII ст.

Розміщення:

Херсонська обл., Бериславський район, с. Тягинка, у 0,5 км на південний-південний захід від села, на острові.

Загальний опис:

Пам'ятка розташована на острові, в районі впадіння р. Тягинки в р. Дніпро, у 0,5 км на південний-південний захід від села. Острів округлої форми, довжина його із сходу на захід – до 400 м, ширина з півночі на південь – 300 м. Висота над рівнем заплави р. Тягинки – 6-8 м. Поверхня має нахил на південний схід. Південний берег острова – похилий, інші береги більш круті.

Розкопки В.І. Гошкевича в південній частині острова показали наявність культурного шару, частина якого досягає 3 м. Відкриті залишки стін квадратного та прямокутного будинків, глиняна підлога, піч. Знайдено 8 кам'яних ядер, наконечники стріл, цвяхи, ножі, коса та інші вироби із заліза; фрагменти скляного та глиняного посуду, в т.ч. вкритого різнокольоровою поливою.

В.І. Гошкевичем досліджені також 15 поховань могильника, розташованого у 1,5 км на південний схід від села.

Під час розвідки у 1977 р. на поверхні острова знайдені шиферне прясло періоду Київської Русі, а також фрагменти амфор та ліпного посуду IV-III ст. до н.е.

Історична довідка:

Фортеця була збудована на початку XV ст. на межі польсько-литовських володінь. Ймовірно була митним пунктом Великого князівства Литовського. Вірогідно, в середині століття фортеця була зруйнована татарами (перекопською ордою). Наприкінці століття (1492 р.) укріплення, засноване на острові, вже входило до складу татарських володінь і в такій якості існувало до XVIII ст.

Розкопки фортеці та частини могильника XV ст. проведені В.І. Гошкевичем у 1914 р.

На острові знайдені також археологічні матеріали доби Київської Русі та скіфського часу (довосенні розвідки І.В. Фабрициус та розвідка 1977 р. працівників Херсонського краєзнавчого музею).

Археологічні колекції зберігаються у фондах Херсонського краєзнавчого музею.

Основна бібліографія, архівні дані:

Летопись (Херсонского) музея за 1914 год.- Херсон, 1916.- С. 2-13.

Історія міст і сіл. Херсонська область.- К., 1972.- С. 16.

Фабрициус И.В. Археологическая карта Причерноморья Украинской ССР.- Вып. I.- 1951 г., машинопись.- С. 173-174 / Науковий архів Інституту археології АН УРСР.

Ілюстративні матеріали:

1. Схематичний ситуаційний генплан.

Місце фортеці Тягин – пам'ятка археології (пізнє середньовіччя) [Постанова Кабінету міністрів України № 1761 від 27.12.2001 р. “Про занесення пам'яток історії, монументального мистецтва та археології національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України”].

Місце фортеці Тягин – пам'ятка історії [так!] (14 – 17 ст.) [Постанова Кабінету міністрів України № 928 від 3.09.2009 р. “Про занесення об'єктів культурної спадщини національного значення до Державного реєстру нерухомих пам'яток України”].

